

Belgisch onderzoek bevestigt cijfers WOWD enquête

Mei 2002

De werkgroep Wetenschappelijk Onderzoek Welzijn Duiven van de NPO

J.F. Gaiser, G.A. van Oortmerssen, J. van der Sluis, L.W. van der Waart en A. Winkel

Enige tijd geleden werden in het 'NPOrgaan' en het 'Spoor der Kampioenen' de resultaten van een enquête over verliezen met jonge duiven in België besproken. Het betreft een schriftelijke enquête onder 112 Belgische duivenliefhebbers, uitgevoerd door het Gilde van de Reisduif. In de enquête van de Gilde van de Reisduif deden er snelheid- (21), halve fond- (67) en fondliefhebbers (24) uit 4 provincies mee. Er is bij het analyseren van de gegevens uit de enquête onderscheid gemaakt tussen vroege en zomerjongen.

In dit artikel wil de werkgroep WOWD de resultaten van dit Belgische onderzoek vergelijken met het WOWD-onderzoek naar de verliezen met jonge duiven (WOWD, 2000). Ten onrechte is in de commentaren op de Belgische enquête beweerd dat deze enquête andere verliescijfers oplevert dan de WOWD-enquête. Dat deze bewering onjuist is, zullen we in dit artikel aantonen.

Om een vergelijking te maken tussen het Belgische onderzoek en het WOWD-onderzoek zijn de resultaten met de vroege Belgische jonge duiven (7.825 duiven) gebruikt. Zomerjongen zullen in de WOWD-enquête nauwelijks vertegenwoordigd geweest zijn omdat deze merendeels te jong zijn om in juni/juli al aan africhtingen en wedstrijden deel te nemen. De WOWD-enquête omvat 19.450 duiven van 409 liefhebbers uit alle Afdelingen van Nederland. Er is geen onderscheid gemaakt tussen vitesse-, midfond- of fondliefhebbers. Onderstaande tabel 1 bevat de gegevens uit beide onderzoeken.

Tabel 1. Vergelijking verliespercentages WOWD-onderzoek en het Gilde van de Reisduif-Onderzoek.

WOWD onderzoek "Enquête jonge duiven 1998"		Onderzoek 'Gilde van de Reisduif'	
Oorzaak verlies	Percentage	Percentage	Oorzaak verlies
Selectie voor spenen	2,1	-	-
Selectie na spenen	3,7	4	Eerste maand na spenen
Verlies aan huis	10,6	10	Tussen spenen en opleren
Verlies africhting	8,8	9	Zelf opleren
-	-	6	Opleren in de maatschappij
Verlies wedvluchten	15,8	9	Verlies wedvluchten
Verlies totaal	41,0	38	Verlies totaal

We zien in tabel 1 dat de verliescijfers in beide onderzoeken vrijwel overeenkomen. In het Belgische onderzoek is er een uitsplitsing gemaakt in het 'zelf opleren' of 'opleren in de maatschappij'. In het WOWD-onderzoek is dit onderscheid niet gemaakt. Bovendien zullen de mogelijkheden om georganiseerd duiven op te leren in Nederland en België verschillend zijn.

Tellen we de verliespercentages op africhting en wedstrijden in beide onderzoeken op, dan komt ook dit verliespercentage overeen, namelijk 24%. In beide enquêtes is ook het verliespercentage op de wedstrijden onderzocht. Onderstaande tabel 2 geeft de verliezen als percentage van het aantal geboren jonge duiven weer.

Tabel 2. Verliespercentages per vlucht(-categorie).

WOWD onderzoek "Enquête jonge duiven 1998"									
	Vlucht								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Gem. verlies (%)	2,4	2,7	1,8	1,1	1,2	1,0	1,9	1,4	0,8
Mediane verlies (%)	2,3	2,5	1,5	1,2	1,3	0,9	1,2	1,1	0,4

Onderzoek 'Gilde van de Reisduif'		
	Vluchtafstand	
	0 tot 250 km	250 tot 400 km
Gem. verlies (%)	4	3
		> 400 km
		2

NB1: verliespercentages zijn berekend als het aantal jonge duiven dat na twee dagen het hok nog niet had bereikt gedeeld door het aantal geboren duiven maal honderd.

NB2: de mediaan is het 'middelste getal' van een rij getallen (gerangschikt van laag naar hoog), in dit geval een reeks verliespercentages behorende bij één vlucht.

Om een vergelijking te maken tussen beide onderzoeken zijn de vluchten 1 t/m 3 vergeleken met de vluchten tot 250 km, de vluchten 4 t/m 6 met de vluchten 250 tot 400 km en de vluchten 7 t/m 9 met de vluchten boven 400 km. Ook in tabel 2 zien we dat er geen verschillen zijn. Naarmate de vluchten langer worden, wordt ook het verliespercentage lager. De verliespercentages in het WOWD-onderzoek zijn zelfs lager dan in het Belgisch onderzoek.

Dit maakt des te duidelijker dat het berekenen van het verliespercentage ten opzichte van het aantal geboren jongen een vertekend beeld oplevert van de risico's welke langere vluchten voor jonge duiven inhouden. Wat is namelijk het geval? Bij aanvang van de wedstrijden is al 25-30% van de jonge duiven verloren. Naarmate het vluchtseizoen vordert en de vluchten langer worden, doen er minder jonge duiven aan de wedstrijden mee. In absolute (werkelijke) aantallen zullen er dus steeds minder jonge duiven verloren gaan. Wanneer men dit uitdrukt als percentage van het aantal geboren jonge duiven zal het verliespercentage dus steeds lager worden. Het is in dit verband goed te verklaren dat het verliespercentage in het WOWD onderzoek lager is dan in het Belgisch onderzoek, want het aantal geboren jonge duiven is in het WOWD-onderzoek veel hoger.

Daarom heeft de WOWD het verliespercentage op de vluchten in het verleden ook altijd berekend als percentage van het aantal ingekorfd duiven op de betreffende vlucht. In dat geval bereken je welk percentage van de ingekorfd duiven verloren gaat. En daar is het toch om te doen, niet waar? Deze rekenmethode en de motivatie hiervan zijn reeds beschreven in het blad Duivenpost, 2e jaargang nr.1, februari 2000. Het levert de volgende verliespercentages op, waarbij de significant hogere verliezen op vlucht 7, 8 en 9 te zien zijn.

Tabel 3. Verliespercentages per vlucht in het WOWD-onderzoek.

WOWD onderzoek "Enquête jonge duiven 1998"									
	Vlucht								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Gem. verlies (%)	10,3	4,8	3,7	2,4	2,7	2,3	5,6	6,6	5,8
Mediane verlies (%)	5,7	3,7	2,5	2,0	2,4	2,1	7,0	5,4	3,5

NB: verliespercentages zijn berekend als het aantal jonge duiven dat na twee dagen het hok nog niet had bereikt gedeeld door het aantal ingekorfd duiven maal honderd.

Voor het Belgische onderzoek ontbreken vooralsnog deze gegevens. Alleen bovenstaande methode van berekenen geeft een juist beeld van de risico's welke vluchten boven de 400 km inhouden voor jonge duiven. Duidelijk wordt dan dat vluchten boven de 400 km meer risico op verlies inhouden dan vluchten onder de 400 km. Op basis hiervan heeft de WOWD haar advies uitgebracht om geen vluchten boven de 400 km te organiseren voor jonge duiven.

In diverse commentaren in de duivenbladen is door auteurs dus ten onrechte geconcludeerd dat uit het Belgische onderzoek andere verliescijfers zouden komen dan uit het WOWD-onderzoek. Zij vergeleken echter niet de juiste gegevens over de verliezen boven 400 km met elkaar. Bovendien werden alleen de verliescijfers op de vluchten boven 400 km eruit uitgelicht zonder de overige cijfers te noemen. De interpretatie van de gegevens over de verliezen op vluchten boven 400 km en het uitgebrachte advies zijn voor menigeen een reden geweest om het hele WOWD-onderzoek als nietszeggend, wetenschappelijk mislukt, niet representatief of anderszins verwerpelijk af te doen. Zonder echter inhoudelijk de onjuistheid van de cijfers of de toegepaste rekenmethodes aan te tonen. De grote mate van overeenkomst tussen de uitkomsten van het WOWD-onderzoek en het onderzoek van het Gilde van de Reisduif bewijst echter eens te meer de waarde van de enquête van de WOWD. De NPO heeft daarmee als eerste postduivenhouders organisatie een stevige basis, gebaseerd op harde cijfers, om beleid in deze te voeren.

De WOWD is nog verder gegaan in haar onderzoek. Zij heeft de oorzaken die verband kunnen houden met de verliezen met jonge duiven statistisch laten onderzoeken. Met statistisch onderzoek kun je bepalen welke factoren de verliezen met jongen nu werkelijk beïnvloeden en welke factoren geen invloed hebben, of alleen maar lijken te hebben. De resultaten van dit onderzoek zijn gepubliceerd in het NPOrgaan no. 8 van 2002. Daarmee zijn de oorzaken van verlies losgekoppeld van de persoonlijke interpretatie van de individuele liefhebbers. Deze statistische analyse van mogelijke invloeden op de verliezen van jonge duiven ontbreekt in het Belgisch onderzoek. In dit onderzoek wordt slechts een aantal oorzaken opgesomd, welke naar het oordeel van de liefhebbers de verliezen kunnen veroorzaken. Van wetenschappelijk onderzoek is op dit punt geen sprake.

In de Belgische enquête zijn nog een tweetal factoren onderzocht welke verband kunnen houden met de verliezen met jonge duiven; nl. het tijdstip waarop jonge duiven dagelijks trainen en de leeftijd waarop zij worden opgeleerd. Een van de aanbevelingen uit dit Belgische onderzoek is om jonge duiven pas op een leeftijd ouder dan 12 weken op te leren. Deze aanbeveling is gebaseerd op de lagere verliezen bij zomerjongen ouder dan 12 weken. De WOWD is van mening dat hier niet zozeer de leeftijd een rol speelt maar eerder het tijdstip in het jaar waarop deze zomerjongen worden opgeleerd. Zomerjongen ouder dan 3 maanden worden dan in de nazomer opgeleerd, wanneer de weersomstandigheden vaak beter (= minder warm) zijn. Bij vroege jonge duiven is er geen significant verschil in verlies tussen de diverse leeftijden waarop deze jonge duiven worden opgeleerd.

We kunnen de resultaten van de vergelijking van beide onderzoeken in twee hoofdpunten samenvatten. Ten eerste: wanneer we kijken naar de verliezen met jonge duiven (opgesplitst naar verliezen voor spenen, na spenen, aan huis, tijdens africhtingen en tijdens wedvluchten), dan leveren beide onderzoeken dezelfde verliespercentages op.

Ten tweede: het berekenen van de verliespercentages per vlucht als 'het aantal verloren gegane jongen ten opzichte van het aantal geboren jongen' geeft een vertekend (namelijk een onterecht positief) beeld van de verliezen, met name op de verdere vluchten met lage aantallen ingekorfd duiven. Het verliespercentage moet worden berekend als 'het aantal verloren gegane jongen ten opzichte van het aantal ingekorfd jongen op die vlucht'. Dan geef je de verliezen juist weer en pas dan kan een juiste inschatting gemaakt worden van de risico's welke wedvluchten van een bepaalde lengte inhouden voor jonge duiven.

Bronnen

- **WOWD**, 2000. WOWD enquête verliezen jonge duiven. Duivenpost, jaargang 2, nr.1 van februari 2000, p. 28-30.
- **Blitterswijk, M. van**, 2000. Uitval bij jonge postduiven - onderzoek naar beïnvloedende factoren. Afstudeerscriptie Hogeschool Van Hall Instituut. 88 p.
- **WOWD**, 2002. Onderzoek naar factoren die verliezen bij jonge duiven beïnvloeden. Artikel van januari 2002 n.a.v. de landelijke enquête 'verliezen met jonge duiven' uit 1998. Neerlands Postduiven Orgaan, 2002, nr. 8.